

Region Midtjyllands anmodning om supplerende oplysninger:

Region Midtjylland har i mail af 11. oktober 2017 anmodet om supplerende oplysninger til ansøgningen fra Energifonden Skive om udvikling og etablering af et center for energiintegration og –lager. Nedenfor er de stillede spørgsmål adresseret.

1) En beskrivelse af en forretningsplan for Center for Energiintegration og lagring.

GreenLab Skive er et ”brand” i stil med f.eks. Silicon Valley, Biocluster.dk i Foulum, Energiøen Samsø, Hydrogen Valley i Hobro etc. og ikke en selvstændig juridisk enhed. Som beskrevet på side 1 i ansøgningen til Region Midtjylland, så er der behov for at gå fra at være en projektidé til at få en organisation med egne ansatte. ”Region Midtjylland ansøges om et årligt tilskud på 3 mio. kr. til at igangsætte denne organisation, som i det følgende beskrives som *Udviklingscenter for energiintegration og –lager.*”

Der er p.t. ingen ansatte i Energifonden Skive. Direktøren som p.t. er eneste person juridisk tilknyttet Energifonden udover bestyrelsen er ansat i Skive kommune og aflønnes af kommunen. Han er udlånt til at varetage opgaven som direktør. Herudover stiller Skive kommune yderligere to medarbejdere til rådighed for arbejdet med GreenLab, i Energifonden Skive. Derudover indkøbes der ekstern konsulentbistand.

Den juridiske ansøger er Energifonden Skive. Der pågår overvejelser i Energifondens bestyrelse om at etablere et egentligt driftsselskab. Man er bl.a. inspireret af Agro Business Park i Foulum, som juridisk består af en erhvervsdrivende fond og et driftsselskab, som juridisk er et aktieselskab. Medarbejderne og projekterne i Agro Business Park er alle forankret i aktieselskabet.

Agro Business Park har ligeledes en række ”brands” med tilknyttede udviklings- og centerfunktioner, som f.eks.:

- INBIOM, tidl. CBMI (Center for Bioenergi og Miljøteknologisk Innovation)
- Biocluster.dk
- Enterprise Europe Network
- Future Food Innovation
- Midtnet Kina
- INAGRO – Netværk for AgroIndustrial Innovation

Ovenstående brands m.fl. er ikke selvstændige juridiske enheder. Den juridiske enhed bag dem alle er Agro Business Park a/s. De er ligeledes kendetegnet ved, at de bl.a. har modtaget udviklings- og opstartsstøtte fra Vækstforum og Region Midtjylland. Region Midtjylland har indtil for få måneder siden været medejer af ”Det Selvstændige Forvaltningssubjekt Agro Business Park”, som netop er blevet omdannet til en erhvervsdrivende fond i stil med Energifonden Skive.

Forretningsplanen og center- og udviklingsfunktionerne er konkret beskrevet i ansøgningen og i ”Strategisk roadmap 2017-2020”. Der arbejdes hen imod etablering af en række fuldskala virksomheder der relaterer sig specielt til el- og gasnettene.

Med en infrastruktur, hvor der er tæt adgang til de højklassede energinet, såsom naturgasnettet (40 bar) og elnettet (150 kv) er det GreenLab-området fysisk velegnet til fuldskala energiintegration mellem elnettet og gasnettet.

Hovedelementerne i center- og udviklingsfunktionerne vil være:

- **Tiltrækning** af investeringer og kompetencer til GreenLab Skive i forhold til infrastrukturen og det særdeles attraktive areal- og plangrundlag.
- **Konsolidering og udvikling af konkrete projekter og forretningsmodeller**, hovedsagligt indenfor lagring af el og integration af el- og gassystemerne.
- Udvikling af grundlaget for **fuldskala test- og afprøvningsfaciliteter**, hvor rammelokalplanen giver optimale muligheder for modeludvikling for samspillet mellem el og gas både på lagersiden og på produktionssiden i forhold til biogas og naturgas mv.
- Udvikling af grundlaget for virksomhedernes og forsyningsselskabernes arbejde med **cirkulær økonomi** med udgangspunkt af de allerede etablerede teknologier og samarbejder i forhold sikring af materialer og råprodukter/-stoffer
- Udvikling af dét særlige potentiale i de store mængder tørstof i **restprodukterne fra biogas-produktionen** til en salgbar gødningsproduktion. Der bliver en økologisk linje på biogasanlægget.
- **Formidling og markedsføring** af de nationalt og internationalt anerkendte muligheder i GreenLab Skive som reference- og modelcenter

Det er alle velkendte udviklingsfunktioner i beslægtede centre indenfor andre fagområder.

2) En plan for/beskrivelse af, hvordan centret bliver levedygtigt efter projektperiodens ophør.

Energifonden / Center for energiintegration og –lager arbejder med en langsigtet og flerstrengt strategi for at sikre dets eksistens efter tilskudsperiodens ophør. Strategien baserer sig på tre ben:

- a) Udviklingsenhed for Skive kommune
- b) Levering af ydelser til de etablerede virksomheder i erhvervsparken
- c) Projekter finansieret af udviklingsmidler fra EU, Stat, region, kommune m.fl.

Ad. a) Udviklingsenhed for Skive kommune.

Energifonden Skive har udarbejdet et oplæg til Skive kommune om det fremadrettede samspil mellem Energifonden og Skive kommune, sådan at der kan skabes et såvel økonomisk som organisatorisk bæredygtigt GreenLab fra år 2020/2021. I oplægget arbejdes der med tre scenarier, hvor hovedscenariet er, at GreenLab/Energifonden skal fungere som Udviklings- og Ejendoms-selskab på vegne af Skive kommune.

Helt konkret arbejdes der med en model hvor Skive kommune køber en række ydelser fra Energifonden/GreenLab. Eksempler på ydelser:

- Markedsføring af GreenLab erhvervspark på messer og kongresser/konferencer
- Levering af information til Skive kommune om udviklingstendenser og –muligheder indenfor energiintegration og -lager
- Varetagelse af ejendoms- og arealadministrationsfunktioner på vegne af Skive kommune
- Forberedelse af salg af arealer m.m.

Ad. b) Levering af ydelser til de etablerede virksomheder i erhvervsparken.

Der arbejdes på at etablere en ”grundejerforening” i GreenLab, som virksomhederne forpligter sig til at indgå i når de køber jord og etablerer virksomhed på arealet. Der arbejdes på, at Energifonden/GreenLab skal være sekretariat for denne forening.

Erhvervsstyrelsen har ydet tilskud til få lavet forarbejderne i forbindelse med etablering af en ejendom som skal huse forsker/erhvervspark funktioner i stil med Agro Business Park, INCUBA og Nupark. I forbindelse med etablering af en ”centerbygning” vil Energifonden/GreenLab kunne opnå indtægter i form af:

- Kontorer og evt. laboratorier
- Mødelokaler
- Reception og fællesfaciliteter, herunder sekretær og administrativ bistand
- Kontorholdsfaciliteter, såsom printere, kopimaskiner m.m.
- Showroom for symbiosenettet m.m.

Det er ligeledes lejeindtægterne, sammen med grundejer bidragene, som skal udgøre det økonomiske underlag for centret på længere sigt.

Ad. c) Projekter finansieret af udviklingsmidler fra EU, Stat, region, kommune m.fl.

Center for energiintegration og –lager vil indgå i forskellige eksternt finansierede projekter og initiativer fremadrettet.

3) En beskrivelse af sammenhængen til Green Lab Skives aktiviteter i projektet Biogas2020 og herunder de aktiviteter vedr. udvikling af forretningsmodel, som er medfinansieret af Region Midtjylland. Der er også synergi til vækstforums mulige indsats under overskriften "Udviklingsprogram til fremme af innovation inden for grøn energiteknologi – med fokus på fremme af integration og fleksibilitet i energisystemerne," hvor Green Lab Skive og administrationen i Region Midtjylland har haft en kvalificerende dialog vedr. virksomhedsrettede produktudviklingsaktiviteter. Udviklingsprogrammet bliver behandlet på samme møde i vækstforum den 13. november.

Biogas 2020:

Bevillingen fra Interreg og Region Midtjylland løber frem til 30. juni 2018. Skive kommunes andel af midlerne fra Region Midtjylland til erhvervsfremme udgør 400.000 kr., fordelt over tre år. Støtten har hovedsagligt været anvendt til de indledende forberedelser af hele GreenLab projektet, herunder facilitering af processen med at få bragt E.oN og landmændene sammen omkring etablering af et stort biogasanlæg på området. Midlerne fra EU's Interreg program og medfinansieringen fra Region Midtjylland har været væsentlige for, at GreenLab er nået til det

niveau, som man er i dag på biogasområdet. Biogas 2020 står ligeledes udviklingen af det strategiske roadmap 2017-2020, som er vedhæftet.

Udviklingsprogram til fremme af innovation inden for grøn energiteknologi – med fokus på fremme af integration og fleksibilitet i energisystemerne.

Der er etableret et konsortium med deltagelse af Innovationsnetværket Clean, Aarhus Universitet og Energifonden Skive med henblik på at byde på løsning af opgaven som Vækstforum/Region Midtjylland forventelig annoncerer efter den 13. november 2017. Programmet vil kunne få stor betydning for det videre arbejde med den virksomhedsrettede del af energiintegrationen. Virksomhederne vil kunne opnå relevant og specifik hjælp fra vidensinstitutionerne til udvikling af konkrete løsninger.

Der lægges ikke op til, at der skal tilgå midler fra dette program til finansiering af Center for energiintegration og –lager. Som vi har forstået finansieringen af dette initiativ, så vil der være en kombination af EU-midler under indsatsområdet Innovationssamarbejder, som forudsætter mindst tre smv'er og en vidensinstitution.

Regionalfondsprogrammets prioritetsakse 1 "Styrket innovation i SMV'er", indsatsområde a) Innovationssamarbejder mellem virksomheder og vidensinstitutioner giver ikke mulighed for medfinansiering af et sekretariat/center.

Udviklingsprogrammet vil være et stærkt supplement til de aktiviteter der skal foregå i center for energiintegration og –lager, ligesom andre af Vækstforums/Region Midtjyllands virksomhedsudviklingsprogrammer, administreret af Væksthus Midtjylland, vil være særdeles relevante i det videre arbejde med at udvikle de relevante virksomheder.

Vi har imidlertid endnu ikke set noget udkast til annonceringstekst, så det kan være svært på nuværende tidspunkt, at beskrive yderligere synergier fra udviklingsprogrammet, ligesom det heller ikke er givet, at det konsortium som GreenLab/Energifonden deltager i bliver det vindende konsortium.

Erfaringerne viser desværre også, at det kan trække ud med bevillinger til sådanne initiativer/programmer. Selv med en annoncering umiddelbart efter den 13. november 2017 kan Vækstforum ikke godkende tilbuddene før end foråret 2018 og herefter skal der opnås bevilling på EU-midlerne. En realistisk tidstermin for dette initiativ er nok igangsættelse ultimo 2018 / primo 2019.

4) I lignende sager har vækstforum tidligere bevilget medfinansiering med op til 50%, hvilket kan indgå i jeres drøftelse med Skive kommune.

Skive kommune har udtrykt sig positivt om at indgå i medfinansieringen af Center for energiintegration og –lager. Kommunen efterspørger imidlertid svar på hvilket økonomisk niveau Vækstforum / Region Midtjylland vil bidrage. Ligeledes spørges der til hvilke funktioner i udviklingscentret som Region Midtjylland ønsker at understøtte.

Erhvervsfremmelovens ramme.

Energifonden Skive er stiftet i 2010 af Skive kommune. Fonden har et almennyttigt formål. Fonden har ikke aktiviteter, som ikke lovligt kan gennemføres i regi af en kommune eller i forhold til Lov

om erhvervsfremme. Ansøgningen til Vækstforum / Region Midtjylland ligger inden for rammerne af denne lovgivning. De i ansøgningen beskrevne center- og udviklingsfunktioner ligger alle i god tråd med rammerne i Lov om Erhvervsfremme.

Kåstrup, 13. oktober 2017